

УДК 330.341.1:332.1

DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.3.24>

JEL Classification: O31, O32, R11, H54

Костецький Я.І.,
д-р екон. наук, професор, професор кафедри
фундаментальних та спеціальних дисциплін,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5487-2996>,
Нововолинський навчально-науковий інститут
економіки та менеджменту
Західноукраїнського національного університету, м. Тернопіль,
Сіранчук В.І.,
здобувач* третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
«доктор філософії» за спеціальністю 051 Економіка,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-9480-2693>,
Шинкарчук М.Б.,
здобувач** третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
«доктор філософії» за спеціальністю 051 Економіка,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3305-7130>,
Ярема В.В.,
здобувач*** третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
«доктор філософії» за спеціальністю 051 Економіка,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-9876-6910>,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Kostetskyi Ya.I.,
dr.sc.(econ.), prof., professor at the department
of fundamental and special disciplines,
Novovolynsk Education and Research Institute of Economics
and Management of West Ukrainian National University, Ternopil,
Siranchuk V.I.,
candidate for the third level of higher education
“Doctor of Philosophy” of specialty 051 Economics,
Shynkarchuk M.B.,
candidate for the third level of higher education
“Doctor of Philosophy” of specialty 051 Economics,
Yarema V.V.,
candidate for the third level of higher education
“Doctor of Philosophy” of specialty 051 Economics,
West Ukrainian National University, Ternopil

THE ECONOMIC ESSENCE AND FEATURES OF THE FORMATION OF THE INNOVATION AND INVESTMENT POTENTIAL OF ENTERPRISES IN A TERRITORIAL COMMUNITY

Постановка проблеми. В сучасних умовах трансформації вітчизняної економіки та посилення процесів децентралізації зростає роль територіальних громад як активних суб'єктів соціально-економічного розвитку. Стійке функціонування й конкурентоспроможність суб'єктів господарювання, що діють у межах громади, чимдалі більше залежать від їх спроможності залучати інвестиційні ресурси та впроваджувати інноваційні рішення. Однак обмеженість фінансових ресурсів,

* Наук. керівник: Костецький Я.І. – д-р екон. наук, професор

** Наук. керівник: Костецький Я.І. – д-р екон. наук, професор

*** Наук. керівник: Костецький Я.І. – д-р екон. наук, професор

нерівномірність інфраструктурного розвитку, недостатній рівень інноваційної активності й кадрового забезпечення не сприяють розвитку потенціалу підприємств на місцевому рівні.

Попри наявність значної кількості наукових досліджень, присвячених інноваційному та інвестиційному розвитку, питанню економічної сутності та особливостям формування інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств саме у контексті територіальних громад приділено недостатньо уваги. Відсутність єдиних підходів щодо трактування цього поняття, визначення чинників його формування ускладнює розроблення ефективних механізмів управління розвитком підприємств на рівні громади. Це вимагає поглибленого теоретичного осмислення економічного змісту інноваційно-інвестиційного потенціалу й дослідження специфіки його формування із врахуванням територіальних, інституційних та соціально-економічних особливостей розвитку громад.

Зазначені обставини актуалізують доцільність наукового дослідження економічної сутності та особливостей формування інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади як важливої передумови забезпечення їх сталого розвитку й підвищення конкурентоспроможності місцевої економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних українських наукових роботах велику увагу приділено питанням збереження та розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств в умовах складних соціально-економічних викликів, зокрема повоєнного періоду, коли необхідно адаптувати інноваційні й інвестиційні стратегії до теперішніх умов функціонування економіки країни та бізнес-середовища. Цей підхід висвітлено у роботах, де досліджуються тенденції інноваційної та інвестиційної активності підприємств України та запропоновано практичні рекомендації щодо створення сприятливих умов для їх розвитку [13].

В аспекті розвитку територіальних громад увага науковців в основному сфокусована на формуванні механізмів маркетингової підтримки інвестицій для місцевих підприємств, що актуалізує питання не лише фінансового забезпечення, а й стимулювання внутрішніх ресурсів громад задля залучення інвесторів [3].

Також у науковій літературі досліджується питання аналізу фіскальної складової підвищення інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств, що акцентує роль податкової політики й державних стимулів у формуванні потенціалу бізнесу [8].

Окремі роботи присвячені інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств у контексті глобальної нестабільності й турбулентності ринків, у яких запропоновано підходи до адаптації стратегій інвестиційно-інноваційного менеджменту під впливом зовнішніх ризиків [12].

Водночас, попри наявність наукових досліджень, що стосуються загальних питань інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та регіональних аспектів інвестиційної привабливості громад, залишається недостатньо систематизованих досліджень, у яких було б ґрунтовно висвітлено проблеми інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств у контексті діяльності територіальних громад [15].

Проте, наявні наукові напрацювання здебільшого розглядають інноваційно-інвестиційні процеси на рівні окремих підприємств або в контексті загального регіонального розвитку, що зумовлює фрагментарність підходів до їх осмислення в межах територіальних громад. Наразі бракує цілісної концептуалізації формування інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств як складової локальної соціально-економічної екосистеми, де поєднуються ресурси бізнесу, інституційні можливості органів місцевого самоврядування та інструменти публічної політики. Особливої уваги потребує розроблення узгоджених механізмів координації інтересів суб'єктів господарювання й громад, а також впровадження системного управління інноваційно-інвестиційним розвитком на місцевому рівні.

Постановка завдання. Метою статті є поглиблення теоретичних підходів щодо визначення економічної сутності інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади й обґрунтування особливостей його формування в умовах децентралізації та трансформаційних змін економічного середовища.

Вклад основного матеріалу дослідження. В умовах децентралізації та посилення ролі місцевого самоврядування інноваційно-інвестиційний потенціал територіальної громади набуває стратегічного значення. Він виступає одним із основних чинників сталого соціально-економічного розвитку, підвищення конкурентоспроможності територій, якості життя громади.

Інноваційно-інвестиційний потенціал підприємств територіальної громади є важливою економічною категорією, що відображає здатність суб'єктів господарювання до формування, залучення й ефективного використання інновацій та інвестицій з метою забезпечення стійкого розвитку як підприємств, так і територіальної громади загалом. У наукових дослідженнях зазначається, що саме підприємства виступають основними агентами інноваційних змін і ключовими носіями інвестиційної активності на локальному рівні.

У працях зарубіжних науковців інноваційно-інвестиційний потенціал розглядається крізь призму теорії інноваційного розвитку та конкурентних переваг. Так, Й. Шумпетер пов'язував інноваційну активність підприємств із процесами економічного розвитку, підкреслюючи роль інвестицій у впровадженні нових комбінацій ресурсів [17]. П. Друкер наголошував, що інновації є специфічним

інструментом підприємництва, а інвестиції – необхідною умовою їх комерціалізації [6]. М. Портер, своєю чергою, акцентував увагу на значенні локального середовища та кластерних утворень для посилення інноваційного й інвестиційного потенціалу підприємств [14].

У вітчизняній науковій літературі інноваційно-інвестиційний потенціал підприємств розглядається як багатокомпонентна система ресурсів і можливостей. Зокрема, О. Амоша [1] та В. Геєць [5] підкреслюють взаємозв'язок інноваційної та інвестиційної складових економічного розвитку, зазначаючи, що інвестиції без інновацій не забезпечують довгострокової конкурентоспроможності підприємств. С. Ілляшенко [7] та Л. Федулова [16] акцентують увагу на ролі інноваційного менеджменту, людського капіталу та інституційного середовища у формуванні інноваційного потенціалу суб'єктів господарювання.

Українські дослідники Н. Краснокутська [9], О. Лапко [11] зазначають, що інвестиційний потенціал підприємств тісно пов'язаний з рівнем їх інноваційної активності, фінансової стійкості та стратегічної орієнтації на розвиток. В умовах територіальної громади важливого значення набуває також взаємодія підприємств із органами місцевого самоврядування, науково-освітніми установами та іншими суб'єктами локальної економіки, що відповідає концепції «потрійної спіралі» Г. Іцковіца.

У дослідженнях М. Войнаренка [4], О. Кузьміна [10] також підкреслюється роль кластерів, індустріальних парків та бізнес-інкубаторів у посиленні інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств на місцевому рівні.

Інноваційно-інвестиційний потенціал територіальної громади доцільно розглядати як сукупність ресурсів, можливостей і умов, що забезпечують здатність громади генерувати, залучати й ефективно використовувати інновації та інвестиції з метою досягнення довгострокових цілей розвитку. До його складових відносять фінансові ресурси, людський капітал, науково-технологічну базу, інституційне середовище, інфраструктуру, підприємницьку активність та інноваційну культуру.

Високий рівень інноваційно-інвестиційного потенціалу сприяє розвитку малого і середнього бізнесу, диверсифікації місцевої економіки, впровадженню сучасних технологій у виробництво і сферу послуг. Це дає змогу громаді пристосуватися до змін зовнішнього середовища, зменшити залежність від традиційних галузей та збільшити ефективність використання наявних ресурсів.

Залучення інвестицій на інноваційній основі дозволяє здійснити модернізацію виробничої й соціальної інфраструктури, створити нові робочі місця та підвищити доходи місцевого бюджету. У підсумку забезпечується фінансова спроможність громади, що дозволяє реалізовувати соціальні проекти, покращувати рівень та якість освіти, охорони здоров'я, житлово-комунальних послуг, благоустрою території.

Особливе значення інноваційно-інвестиційний потенціал набуває в контексті розвитку людського капіталу, адже інноваційні проекти стимулюють підвищення кваліфікації кадрів, залучення молоді, створення креативного середовища, зменшують міграцію населення.

Крім того, інноваційно-інвестиційний потенціал є дієвим інструментом підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади. Наявність чіткої стратегії розвитку, прозорих управлінських механізмів, партнерства між владою, бізнесом та громадськістю забезпечує сприятливий інституційний клімат, спрямований на реалізацію інноваційних ініціатив й залучення інвестиційних коштів.

Таким чином, інноваційно-інвестиційний потенціал виступає не лише ресурсною базою, а й важливим системоутворюючим чинником розвитку територіальної громади. Його цілеспрямоване формування та ефективне використання є підґрунтям для сталого економічного зростання, підвищення соціального добробуту населення й забезпечення самодостатності громади у сучасних умовах трансформацій.

Економічно інноваційно-інвестиційний потенціал підприємств громади слід розглядати у контексті ключових аспектів, які представлено на рис. 1.

Ресурсний аспект створює базу для технологічних змін, що реалізуються у межах певного інституційного середовища. Сукупна дія цих складових визначає рівень інвестиційної привабливості підприємств, що, своєю чергою, впливає на ефективність використання ресурсів та соціально-економічний розвиток громади. Механізм зворотного зв'язку забезпечує безперервне відтворення потенціалу.

Ресурсний аспект інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади відображає сукупність матеріальних і нематеріальних ресурсів, що становлять основу для реалізації інноваційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання на місцевому рівні. Саме наявність, структура та ефективність використання ресурсів визначають можливості господарюючих суб'єктів щодо впровадження інноваційних проектів, залучення інвестицій та забезпечення розвитку громади на перспективу.

Фінансові ресурси є ключовим елементом ресурсного аспекту, які охоплюють власні кошти суб'єктів, залучений капітал, бюджетні ресурси громади, кредитні засоби, гранти й інші альтернативні джерела фінансування. Достатнє фінансове забезпечення дозволяє підприємствам інвестувати в оновлення основних засобів, науково-дослідні й дослідно-конструкторські роботи, впроваджувати нові

технології та продукти. Проте доступ до фінансових ресурсів в значній мірі залежить від наявного інвестиційного клімату територіальної громади і рівня фінансової стійкості підприємств.

Рис. 1. Взаємозв'язок структурних компонентів інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств громади

Джерело: сформовано авторами

У формуванні інноваційно-інвестиційного потенціалу важливу роль відіграють матеріально-технічні ресурси, зокрема виробничі потужності, обладнання, інженерна та транспортна інфраструктура. Сучасний рівень матеріально-технічної бази підприємств є передумовою впровадження технологічних інновацій, підвищення продуктивності праці та якості продукції. У контексті територіальної громади значення має також спільне використання інфраструктурних ресурсів, що сприяє зниженню витрат й посиленню кооперації між підприємствами.

Не менш важливим складником ресурсного аспекту є людські ресурси, які охоплюють рівень освіти працівників, їх професійної підготовки, інноваційних компетенцій і мотивації. Розвиток людських ресурсів безпосередньо зумовлюється станом освітньо-наукового середовища громади, рівнем доступності програм підвищення кваліфікації, а також наявністю партнерських взаємодій із закладами освіти.

Особливе місце в ресурсному забезпеченні інноваційно-інвестиційного потенціалу займають інтелектуальні та інформаційні ресурси, до яких відносять наукові розробки, патенти, ноу-хау, результати досліджень, а також доступ до сучасних інформаційних технологій і цифрових платформ, які й формують основу для створення конкурентних переваг підприємств та підвищення їх інноваційної спроможності. Отже, ресурсний аспект інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади є фундаментальною складовою їх інноваційного розвитку, що характеризує спроможність підприємств до залучення інвестицій, впровадження інновацій та формування стійких конкурентних позицій в межах локального й національного економічного середовища.

Технологічний аспект інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади визначає рівень розвитку, оновлення й використання виробничих та управлінських технологій, які забезпечують здатність суб'єктів господарювання до формування та впровадження інновацій, підвищення ефективності інвестиційної діяльності, формування конкурентних переваг.

Однією із найважливіших складових технологічного аспекту є стан виробничо-технологічної бази суб'єктів господарювання, який описується рівнем зносу основних засобів, технічної оснащеності,

автоматизації та роботизації виробничих процесів. Сучасні технології дозволяють знизити собівартість продукції, підвищити її якість та гнучкість виробництва, що позитивно впливає на інвестиційну привабливість підприємств. І, навпаки, низький рівень технологічного розвитку обмежує можливості здійснювати залучення інвестицій та впроваджувати інноваційні рішення.

Застосування інноваційних технологій (впровадження результатів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, використання цифрових, енергоефективних, екологічно безпечних й ресурсозберігаючих технологій) сприяє переходу підприємств до моделей сталого розвитку, зменшенню негативного впливу на довкілля і підвищенню відповідності сучасним вимогам ринку.

Впровадження цифрових технологій, зокрема використання інформаційно-комунікаційних систем, програмних продуктів для управління виробництвом, фінансами, логістикою та взаємодією з клієнтами дозволяє значно підвищити прозорість діяльності підприємств, знизити трансакційні витрати й створює нові перспективи для залучення інвестицій.

У цьому аспекті також розглядається здатність підприємств до технологічних змін і адаптації, що передбачає швидкість оновлення технологій, готовність до впровадження нових виробничих процесів, гнучкість управлінських рішень. При цьому важливого значення набуває технологічна кооперація підприємств у межах територіальної громади, участь у кластерах, індустріальних парках, технологічних платформах та спільних інноваційних проєктах. Співпраця суб'єктів господарювання із науково-освітніми установами, центрами трансферу технологій та інноваційною інфраструктурою громади сприяє поширенню сучасних технологій і зменшенню технологічного розриву між підприємствами різних галузей.

Інституційна складова інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади передбачає сукупність формальних і неформальних інститутів, правил, норм та організаційних механізмів, що визначають умови здійснення інноваційної й інвестиційної діяльності на локальному рівні. Відповідно до інституційної теорії Д. Норта, інститути розглядаються як «правила гри» у суспільстві, які структурують взаємодію економічних агентів та знижують рівень невизначеності в процесі прийняття рішень. Тобто інституційне середовище територіальної громади формує базові умови для інноваційної активності та інвестиційної поведінки підприємств.

Ключовим елементом інституційної складової є нормативно-правове забезпечення, яке регламентує інноваційну та інвестиційну діяльність суб'єктів господарювання. Чіткість, стабільність і передбачуваність правових норм сприяють зниженню трансакційних витрат і підвищує довіру. На локальному рівні це проявляється в наявності стратегій місцевого розвитку, програм підтримки підприємництва, прозорих процедур доступу до ресурсів та механізмів стимулювання інновацій. При цьому органи влади та інші інституції, що формують та реалізують правила функціонування локальної економічної системи, розглядаються як елементи системи управління, що впливають на вибір організаційних форм господарювання та ефективність координації між економічними агентами.

Механізми взаємодії та кооперації між підприємствами, органами місцевого самоврядування, науково-освітніми установами та іншими суб'єктами громади є важливою складовою інституційного аспекту, що реалізується через формування кластерів, партнерських мереж і публічно-приватного співробітництва та відповідає концепції багаторівневого управління.

Окремої уваги заслуговують неформальні інститути, зокрема рівень довіри, ділова культура, традиції підприємництва та соціальний капітал громади. Саме неформальні правила часто визначають реальну ефективність формальних інститутів, впливаючи на інвестиційну поведінку та готовність підприємств до участі в інноваційних проєктах.

Інвестиційна привабливість інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади характеризує здатність локальної економічної системи створити сприятливі умови для залучення внутрішніх й зовнішніх інвестицій, зорієнтованих на інноваційний розвиток, що поєднує ресурсні, технологічні, інституційні та управлінські складові інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств та визначає рівень зацікавленості інвесторів у реалізації довгострокових проєктів на території громади.

Потенційні інвестори оцінюють не лише забезпеченість фінансовими і матеріальними ресурсами, але й здатність підприємств до генерації та комерціалізації інновацій, рівень технологічного розвитку, кадровий потенціал і якість управління.

Важливою характеристикою інвестиційної привабливості є фінансова стійкість й економічна ефективність підприємств, що визначають можливість отримання прогнозованого інвестиційного доходу та мінімізації ризиків. Інноваційно зорієнтовані підприємства, впроваджуючи сучасні технології та продукти, мають вищий потенціал зростання, що підвищує їх привабливість для впровадження інвестиційних ресурсів.

Важливою складовою інвестиційної привабливості є інноваційна інфраструктура громади, яка забезпечує підтримку підприємств на різних етапах інноваційного циклу – від ідеї до комерціалізації. Наявність бізнес-інкубаторів, індустріальних парків, центрів трансферу технологій і кластерних утворень підвищує довіру інвесторів та сприяє ефективнішому використанню інвестицій.

Окрім цього, інвестиційна привабливість інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади формується під впливом соціально-економічних чинників, зокрема рівня розвитку людського капіталу, якості життя, транспортної доступності та екологічної ситуації. Ці чинники опосередковано впливають на інноваційну активність підприємств і сприйняття громади як надійного та перспективного партнера для інвестування [2].

Таким чином, інвестиційна привабливість інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади є комплексною характеристикою, що визначає можливість залучення інвестицій на інноваційній основі.

Ефективність використання ресурсів підприємств територіальної громади є ключовим показником їх економічної спроможності та основою інноваційно-інвестиційного розвитку, який відображає здатність підприємств максимально результативно використовувати наявні фінансові, матеріально-технічні, людські та інформаційні ресурси для досягнення стратегічних цілей, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стійкого розвитку громади.

Ключовим чинником ефективності використання ресурсів є їх раціональне поєднання. Фінансові ресурси мають спрямовуватися на модернізацію виробництва, впровадження інновацій, розвиток людського капіталу та технологічне оновлення. Матеріально-технічні ресурси, включно з обладнанням та інфраструктурою, повинні експлуатуватися з максимальною продуктивністю, що забезпечить зниження собівартості продукції та підвищення її якості. Людські ресурси реалізують свій потенціал через підвищення кваліфікації, участь в проєктній та інноваційній діяльності, а інформаційні ресурси забезпечують оперативне прийняття рішень та впровадження сучасних технологій управління.

Ефективність використання ресурсів можна оцінити з допомогою економічних, технологічних та соціальних показників. До економічних належать прибутковість, рентабельність, продуктивність капіталу та оборотність активів. Технологічні показники характеризують рівень використання обладнання, ступінь автоматизації, обсяг і якість впроваджених інновацій. Соціальні індикатори служать для опису розвитку людського потенціалу, рівня залученості персоналу в процес інновацій, задоволення роботою, професійного зростання.

Системність управління ресурсами є важливим чинником підвищення ефективності ресурсного використання на рівні підприємств і громади, що передбачає планування, облік, контроль та оптимізацію ресурсів у контексті реалізації інноваційних та інвестиційних проєктів. Використання сучасних методів управління, таких як бережливе виробництво, цифрові платформи, ERP-системи, дозволяє підвищити продуктивність ресурсів та скоротити втрати.

Особливе значення щодо ефективного використання ресурсів має кооперація підприємств у межах громади, яка сприяє спільному використанню ресурсів, обміну знаннями й технологіями, зниженню витрат та підвищенню результативності інвестиційних проєктів. Взаємодія із органами місцевого самоврядування, освітніми та науковими установами забезпечує додаткові можливості для ефективного використання ресурсного потенціалу й реалізації інноваційних ініціатив.

Таким чином, ефективність використання ресурсів підприємств територіальної громади є основним чинником забезпечення їх конкурентоспроможності, інноваційної активності та сталого розвитку громади. Підвищення ефективності ресурсного використання передбачає комплексне управління фінансовими, матеріально-технічними, людськими та інформаційними ресурсами, розвиток інноваційної інфраструктури й активну взаємодію із локальними інституціями.

Висновки з проведеного дослідження. Інноваційно-інвестиційний потенціал підприємств громади – це поєднання інтелектуальних, фінансових, матеріальних та технологічних можливостей, що дозволяють бізнесу впроваджувати сучасні рішення та забезпечувати економічне зростання громади. Його рівень визначає стійкість місцевої економіки, здатність підприємств адаптуватися до викликів, залучати інвестиції та створювати конкурентні переваги.

Активне впровадження новітніх технологій і розвиток інноваційної інфраструктури сприяють залученню інвестицій й створенню нових робочих місць. Підприємства з високим інноваційним потенціалом здатні швидше адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури та підвищувати ефективність виробництва. Водночас для реалізації цього потенціалу необхідна системна підтримка з боку місцевої влади та розвиток партнерства між бізнесом і науково-дослідними установами. Інвестиції в розвиток людського капіталу та інноваційних проєктів значно посилюють стійкість економіки громади. Загалом, активізація інноваційної діяльності підприємств є важливою складовою стратегії сталого розвитку регіону.

Література

1. Амоша О. І. Інноваційний шлях розвитку економіки України: проблеми та рішення. Донецьк : ІЕП НАН України, 2005. 384 с.
2. Баланюк І., Іваночко Б. Інвестиційне забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних громад. *Аграрна економіка*. 2023. Т. 16. № 1-2. С. 91-98. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-4\(44\)-942-954](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-4(44)-942-954).

3. Благун І. Формування механізму маркетингової інвестиційної підтримки підприємств на прикладі Івано-Франківської територіальної громади. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу*. 2025. № 1(31). С. 153-161. DOI: [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2025-1\(31\)-153-161](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2025-1(31)-153-161).
4. Войнаренко М. П. Кластери в інституційній економіці : монографія. Хмельницький : ТОВ "ТріадаМ", 2011. 502 с.
5. Геєць В. М., Семиноженко В. М. Інноваційні перспективи України. Харків : Константа, 2006. 272 с.
6. Друкер П. Як забезпечити успіх у бізнесі: новаторство і підприємництво / пер. з англ. В. С. Гуля. Київ, 1994. 319 с.
7. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком підприємств. Суми : Університетська книга, 2010. 281 с.
8. Коваленко О., Стоєв В., Попова А. Підвищення інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств: фіскальна складова. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія Економіка*. 2023. № 2. С. 54-61. DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2023-2-9>.
9. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 352 с.
10. Кузьмін О. Є. Інноваційний менеджмент. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. 376 с.
11. Лапко О. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання. Київ : ІЕП НАН України, 1999. 254 с.
12. Лизогуб А. Теоретичні аспекти дослідження інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств в умовах глобальної турбулентності та невизначеності. *Food Industry Economics*. 2024. № 16(3). С. 64-71. DOI: <https://doi.org/10.15673/fie.v16i3.2989>.
13. Манн Р. В., Махно С. В. Інноваційно-інвестиційний потенціал підприємств України: умови збереження та розвитку в повоєнний період. *Економічний простір*. 2022. № 182. С. 144-148. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/182-23>.
14. Портер М. Стратегія конкуренції: методика аналізу галузей і діяльності конкурентів. Київ : Основи. 2000. 390 с.
15. Сірик З. О. Ендогенні чинники активізації використання інвестиційно-інноваційного потенціалу територіальних громад. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Вип. 4. С. 125-133. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/serpsru_2018_4_24 (дата звернення: 04.07.2025).
16. Федулова Л. І., Колош М. О. Інноваційний потенціал підприємства як фактор забезпечення результативності реструктуризації. *Наукові праці МАУП. Економічні науки*. 2007. № 3. С. 48-51.
17. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. з англ. В. Старка. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 242 с.

References

1. Amosha, O.I. (2005), *Innovatsiyni shliakh rozvytku ekonomiky Ukrainy: problemy ta rishennia* [Innovative path of development of Ukraine's economy: problems and solutions], IEP NAN Ukrainy, Donetsk, Ukraine, 384 p.
2. Balaniuk, I. and Ivanochko, B. (2023), "Investment support for socio-economic development of territorial communities", *Ahrarna ekonomika*, vol. 16, no. 1-2, pp. 91-98, DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-4\(44\)-942-954](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-4(44)-942-954).
3. Blahun, I. (2025), "Formation of the mechanism of marketing investment support of enterprises on the example of Ivano-Frankivsk territorial community", *Naukovyi visnyk Ivano-Frankivskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu nafty i hazu*, no. 1(31), pp. 153-161, DOI: [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2025-1\(31\)-153-161](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2025-1(31)-153-161).
4. Voinarenko, M.P. (2011), *Klastery v instytutsiinii ekonomitsi* [Clusters in institutional economics], monograph, TOV "TriadaM", Khmelnytskyi, Ukraine, 502 p.
5. Heiets, V.M. and Semynozhenko, V.M. (2006), *Innovatsiini perspektyvy Ukrainy* [Innovative prospects of Ukraine], Konstanta, Kharkiv, Ukraine, 272 p.
6. Drucker, P. (1994), *Yak zabezpechyty uspih u biznesi: novatorstvo i pidpriemnytstvo* [How to ensure success in business: innovation and entrepreneurship], Translated by V.S. Hul, Kyiv, Ukraine, 319 p.
7. Illiashenko, S.M. (2010), *Upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpriemstv* [Management of innovative development of enterprises], Universytetska knyha, Sumy, Ukraine, 281 p.
8. Kovalenko, O., Stoiev, V. and Popova, A. (2023), "Increasing the innovation and investment potential of enterprises: fiscal component", *Naukovyi visnyk Chernivetskoho natsionalnoho universytetu imeni Yurii Fedkovycha. Seriya Ekonomika*, no. 2, pp. 54-61, DOI: <https://doi.org/10.32782/ecovis/2023-2-9>.
9. Krasnokutska, N.S. (2005), *Potentsial pidpriemstva: formuvannia ta otsinka* [Enterprise potential: formation and evaluation], Tsentri navchalnoi literatury, Kyiv, Ukraine, 352 p.

10. Kuzmin, O.Ye. (2012), *Innovatsiinyi menedzhment* [Innovation management], Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, Lviv, Ukraine, 376 p.
11. Lapko, O. (1999), *Innovatsiina diialnist v systemi derzhavnoho rehuliuвання* [Innovative activity in the system of state regulation], IEP NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine, 254 p.
12. Lyzohub, A. (2024), "Theoretical aspects of research of innovation and investment development of enterprises in conditions of global turbulence and uncertainty", *Food Industry Economics*, no. 16(3), pp. 64-71, DOI: <https://doi.org/10.15673/fie.v16i3.2989>.
13. Mann, R.V. and Makhno, S.V. (2022), "Innovation and investment potential of Ukrainian enterprises: conditions of preservation and development in the post-war period", *Ekonomichnyi prostir*, no. 182, pp. 144-148, DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/182-23>.
14. Porter, M. (2000), *Stratehiia konkurentsii: metodyka analizu haluzei i diialnosti konkurentiv* [Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors], Osnovy, Kyiv, Ukraine, 390 p.
15. Siryk, Z.O. (2018), "Endogenous factors of activation of the use of investment and innovation potential of territorial communities", *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, Iss. 4, pp. 125-133, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2018_4_24 (access date July 04, 2025).
16. Fedulova, L.I. and Kolosh, M.O. (2007), "Innovative potential of the enterprise as a factor of ensuring the effectiveness of restructuring", *Naukovi pratsi MAUP. Ekonomichni nauky*, no. 2007, pp. 48-51.
17. Schumpeter, J.A. (2011), *Teoriia ekonomichnoho rozvytku: Doslidzhennia prybutkiv, kapitalu, kredytu, vidsotka ta ekonomichnoho tsyклу* [The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle], Translated by V. Stark, Vydavnychiy dim "Kyievo-Mohylianska akademiia", Kyiv, Ukraine, 242 p.

Костецький Я.І., Сіранчук В.І., Шинкарчук М.Б., Ярема В.В.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Мета. Поглиблення теоретичних підходів до визначення економічної сутності інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади та обґрунтування особливостей його формування в умовах децентралізації та трансформаційних змін економічного середовища.

Методика дослідження. У процесі дослідження застосовано метод аналізу та синтезу, який дозволив дослідити структурні елементи інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств, визначити взаємозв'язки між інноваційними ресурсами та інвестиційними можливостями, а також узагальнити ключові чинники його формування на рівні територіальної громади. Для уточнення теоретичних положень і поглиблення розуміння категорії «інноваційно-інвестиційний потенціал» використано абстрактно-логічний метод, що сприяв формуванню цілісного бачення економічної сутності даного поняття та визначенню його ролі у забезпеченні сталого розвитку місцевого підприємництва. Для виявлення тенденцій розвитку підприємств територіальних громад і визначення впливу інституційного середовища на інноваційно-інвестиційні процеси застосовано метод індукції та дедукції, який забезпечив можливість переходу від окремих фактів до загальних висновків. Застосування системного підходу дало змогу забезпечити розгляд інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств як багатокомпонентної системи, що формується під впливом внутрішніх ресурсів підприємств і зовнішніх соціально-економічних умов територіальної громади.

Результати дослідження. Уточнено економічну сутність інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади як комплексної категорії, що поєднує інноваційну активність, інвестиційну спроможність та інституційні умови місцевого розвитку. Систематизовано теоретичні підходи до трактування інноваційно-інвестиційного потенціалу та виокремлено його ключові складові з урахуванням територіального аспекту. Визначено основні чинники формування інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств у межах громади в умовах децентралізації, зокрема роль місцевої влади, бізнес-інфраструктури та людського капіталу. Обґрунтовано взаємозв'язок між рівнем розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств і соціально-економічним зростанням територіальної громади.

Наукова новизна результатів дослідження. Поглиблено теоретичні підходи до трактування економічної сутності інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади шляхом його розгляду як інтегрованої категорії, що формується під впливом інноваційної активності підприємств, інвестиційної спроможності та інституційних умов місцевого розвитку. Обґрунтовано сутність інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств територіальної громади з урахуванням умов децентралізації та змін в економічному середовищі.

Практична значущість результатів дослідження. Результати дослідження можуть бути використані органами місцевого самоврядування під час розроблення та реалізації стратегій соціально-економічного розвитку територіальних громад, програм підтримки підприємництва та інноваційної діяльності. Отримані теоретичні узагальнення та висновки можуть бути застосовані керівниками підприємств для обґрунтування управлінських рішень щодо формування та ефективного використання інноваційно-інвестиційного потенціалу, підвищення інвестиційної привабливості та

конкурентоспроможності бізнесу. Результати дослідження можуть слугувати методологічною основою для подальших наукових розробок, а також бути використані в освітньому процесі при викладанні дисциплін економічного та управлінського спрямування.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційний потенціал, територіальна громада, інноваційний розвиток, інвестиційна діяльність, регіональний розвиток.

Kostetskyi Ya.I., Siranchuk V.I., Shynkarchuk M.B., Yarema V.V.

THE ECONOMIC ESSENCE AND FEATURES OF THE FORMATION OF THE INNOVATION AND INVESTMENT POTENTIAL OF ENTERPRISES IN A TERRITORIAL COMMUNITY

Purpose. The aim of the article is to deepen theoretical approaches to defining the economic essence of the innovation and investment potential of enterprises within a territorial community and to substantiate the features of its formation under conditions of decentralization and transformational changes in the economic environment.

Methodology of research. The research process employed a method of analysis and synthesis, which made it possible to examine the structural elements of the innovation and investment potential of enterprises, identify the interrelationships between innovation resources and investment opportunities, and summarize the key factors in its formation at the local community level. To clarify the theoretical provisions and deepen the understanding of the category of “innovation and investment potential” an abstract and logical method was used, which contributed to the formation of a holistic view of the economic essence of this concept and the determination of its role in ensuring the sustainable development of local entrepreneurship.

To identify trends in the development of local community enterprises and determine the impact of the institutional environment on innovation and investment processes, the method of induction and deduction was used, which made it possible to move from individual facts to general conclusions. The application of a systematic approach made it possible to consider the innovation and investment potential of enterprises as a multi-component system that is formed under the influence of internal resources of enterprises and external social and economic conditions of the territorial community.

Findings. The economic essence of the innovation and investment potential of enterprises in the territorial community as a complex category combining innovation activity, investment capacity, and institutional conditions for local development has been clarified. Theoretical approaches to the interpretation of innovation and investment potential have been systematized, and its key components have been identified, taking into account the territorial aspect. The main factors shaping the innovation and investment potential of enterprises within the community in the context of decentralization have been identified, in particular the role of local authorities, business infrastructure, and human capital. The relationship between the level of development of the innovation and investment potential of enterprises and the social and economic growth of the territorial community has been substantiated.

Originality. Theoretical approaches to interpreting the economic essence of the innovation and investment potential of local community enterprises have been deepened by considering it as an integrated category formed under the influence of the innovative activity of enterprises, investment capacity, and institutional conditions for local development. The essence of the innovation and investment potential of enterprises in the territorial community has been substantiated, taking into account the conditions of decentralization and changes in the economic environment.

Practical value. The results of the study can be used by local authorities in developing and implementing strategies for the social and economic development of local communities, programs to support entrepreneurship and innovation. The obtained theoretical generalizations and conclusions can be applied by enterprise managers to substantiate management decisions regarding the formation and effective use of innovation and investment potential, increasing the investment attractiveness and competitiveness of business. The results of the study can serve as a methodological basis for further scientific developments, as well as be used in the educational process when teaching economic and management disciplines.

Key words: innovation and investment potential, territorial community, innovative development, investment activity, regional development.

Дата надходження рукопису: 20.08.2025

Дата прийняття рукопису до друку: 18.09.2025

Дата публікації: 30.09.2025